

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Lietuvos edukologijos universiteto
GEOGRAFIJOS IR ISTORIJOS PEDAGOGIKA
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Nijolė Čiučiulkienė

Grupės nariai: prof. dr. Dovilė Krupickaitė

prof. dr. Rita Regina Trimonienė

dr. Nora Pileičikienė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Geografijos ir istorijos pedagogika
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Pedagogika (X100)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (4 m.), iššėstinė (5,5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Dalyko pedagogikos, gamtinės, visuomeninės geografijos ir istorijos bakalauras, pedagogas

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ.....	5
2.1. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai.....	5
2.2. Programos sandara.....	7
2.3. Personalias.....	9
2.4. Materialieji ištekliai.....	10
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	11
2.6. Programos vadyba.....	12
III. REKOMENDACIJOS.....	13
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	14

I. ĮŽANGA

Ketinamos vykdyti Lietuvos edukologijos universiteto (toliau – LEU) pirmos pakopos studijų programos „Geografijos ir istorijos pedagogika“ vertinimo ekspertų grupė, vadovaudamasi

- Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu (1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489, Žin., 2011, Nr. 38-1804);
- Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242, Žin., 2009, Nr. 54-2140);
- Laipsnį suteikiančių studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu (2010 m. balandžio 9 d. Nr. V-501);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl studijų sričių ir krypčių, pagal kurias vyksta studijos aukštojoje mokykloje, sąrašo ir kvalifikacinių laipsnių sąrašo – Mokslo sričių, krypčių ir šakų klasifikatoriaus – patvirtinimo“ (2009 m. gruodžio 23 d. Nr. 1749);
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu „Dėl studijų pakopų aprašo patvirtinimo“ (2011 m. lapkričio 21 d. Nr. V-2212);
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu „Dėl nuolatinės ir iššęstinės studijų formų aprašo patvirtinimo“ (2009 m. gegužės 15 d. Nr. ĮSAK.-1026);
- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. gruodžio 12 d. įsakymu nr. V-1742 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2010 m. sausio 8 d. įsakymo NR. V-54 „Dėl pedagogų rengimo reglamento patvirtinimo pakeitimo“ (Žin., 2012-12-20, Nr. 149-7654);
- Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2013 m. balandžio 22d. įsakymu Nr. V-23 „Dėl ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos, patvirtintos Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157, pakeitimo“ (Žin., 2013, Nr. 49-2469)

atliko studijų programos „Geografijos ir istorijos pedagogika“ (toliau – programos) vertinimą. LEU programos „Geografijos ir istorijos pedagogika“ vertinimas vyko 2014 metų kovo – balandžio mėnesiais. Vertinimo išvadose atsispindi:

- Programos aprašo ir jo priedų analizė,
- vizito LEU, vykusio 2014 metų balandžio 18 dieną, rezultatai. Papildoma informacija vertinimui gauta vertinimo grupei susitikus su LEU administracijos atstovų grupe, su programos aprašo rengimo grupe, su numatomais programos dėstytojais, su socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal programą numatomais rengti specialistais, taip pat susipažinus su LEU auditorijomis, biblioteka, laboratorijomis ir kita materialiąja baze.

Studijų programos vertinimas buvo grindžiamas 6 sričių analize:

- 1) Programos tikslai ir uždaviniai;
- 2) Programos sandara;
- 3) Personalas;
- 4) Materialieji ištekliai;
- 5) Studijų eiga ir jos vertinimas;
- 6) Programos vadyba.

Analizuojant kiekvieną sritį buvo remiamasi išorinio vertinimo kriterijais, nustatytais Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikoje (žr. Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2013 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. V-23).

Kiekvienai vertinimo sričiai suformuluotos jos tobulinimo rekomendacijos.

LEU studijų programos „Geografijos ir istorijos pedagogika“ vertinimo ekspertų grupė dėkoja LEU administracijos atstovams už profesionalų ir pozityvų programos vertinimo procedūrų kontekstą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programos tikslų ir numatomų studijų rezultatų sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra apibrėžti, aiškūs.

Apraše pateiktas pagrindinis ketinamos vykdyti studijų programos tikslas – „*parengti aukštos kvalifikacijos, nuolat besimokantį, kūrybingą ir iniciatyvų geografijos ir istorijos dalykų pedagogą, turintį geografijos, istorijos, psichologijos, edukologijos ir sveikatos mokslų fundamentalių žinių ir gebantį sėkmingai dirbti pedagoginį darbą formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigose*“ yra aiškus, apibrėžtas ir atitinka teisės aktų, nustatančių reikalavimus profesinei kvalifikacijai įgyti, reikalavimus.

Dalykų dėstytojai, remdamiesi šiuo tikslu, turėtų revizuoti savo dalykų aprašus, kad programos tikslas pilnai juose atsispindėtų.

Studijų rezultatai apibrėžti, bet nepakankamai aiškiai:

- nepakankamai aiškiai atskleistos pedagogikos, geografijos ir istorijos studijų metu įgyjamos žinios ir gebėjimai; geografijos studijų metu įgyjamoms žinioms ir gebėjimams skiriama daugiau studijų rezultatų nei istorijos (atitinkamai SR8 ir SR6). Tai galėjo lemti, kad studijų programos sandaros apraše „geografija“ įvardyta pagrindine studijų kryptimi, o „istorija“ – gretutine, tačiau kreditų skaičius tiek geografijai, tiek istorijai skiriamas vienodas;

- dalis studijų rezultatų dubliuoja vienas kitą (SR5, SR7, SR10);

- SR10 akcentuojami geografijos tyrimo metodai;

- SR5 formuluotėje „Gebės rinkti, kaupti ir tvarkyti dokumentinę ir kitą (audiovizualinę, skaitmeninę, etc.) medžiagą, ją tirti ir interpretuoti, naudodamiesi pagrindiniais istorijos, geografijos metodologiniais principais“ trūksta konkretumo. Neaišku, apie kokią dokumentinę medžiagą kalbama. Istorikams reikia šaltinių analizės. Kalbant apie šį rezultatą verta pastebėti, kad šis rezultatas ne visai dera su tokiais dalykais, kaip *Europos proistorė, Antikos istorija (VIII a. pr. Kr.–V a.)*;

- SR6 traktuotėje „Gebės kurti struktūruotą tekstą lietuvių kalba Lietuvos ir pasaulio geografijos ir istorijos temomis“ pateikti tik istorijos dalykai. Geografijai, matyt, skirta tik Kursinis ir Bakalauro darbas;

- studijų rezultatu įvardijamos ne konkrečios žinios ar gebėjimai, bet pateikiama nuoroda į kitą dokumentą (SR8 – „bus įgijęs mokytojo profesijos kompetencijos apraše išvardytas kompetencijas“);

- studijų rezultatu įvardytų gebėjimų ugdymas neatskleistas nurodytų dalykų aprašuose (SR11 „Gebės kurti ir ugdyti bendruomenės istorinę kultūrą, joje tinkamai sureikšminti istoriją ir paversti ją kultūrinės atminties dalimi“ – studijų dalykai *Pedagoginė praktika globojant mentoriui, Savarankiška pedagoginė praktika*. SR12 antroji dalis „gebės vykdyti tarpkultūrinę komunikaciją“ – studijų dalykai *Visuomeninė geografija, Kraštotyra ir turizmas, Gyventojų ir gyvenviečių geografija, Lietuvos gamtinė geografija, Pasaulio ūkio šakų geografija, Žemynų geografija, Regioninė visuomeninė geografija*). Kyla klausimų ir dėl tokių formuluočių kaip „sureikšminti istoriją“.

Diskutuotina, dėl 1-oje lentelėje pateikto skirstymo tarp „studijų pakopos studijų rezultatų aprašymas“ ir „numatomi programos studijų rezultatai“.

- a) Pavyzdžiui, SR10 („Bus įvaldę geografinius tyrimų metodus, analizuojant geosferoje ar antroposferoje vykstančius procesus lokaliame, regioniniame ir globaliniame lygmenyse, naudojant šiuolaikinius informacijos šaltinius, technologijas ir aplinkas“) pristatytas kaip specialusis gebėjimas, bet ne kaip gebėjimas vykdyti tyrimus. Prie specialiųjų gebėjimų nepateiktas gebėjimas vykdyti istorijos tyrimus.
- b) Kaip minėta aukščiau socialiniu gebėjimu įvardytas SR11 „kurti ir ugdyti bendruomenės istorinę kultūrą, joje tinkamai sureikšminti istoriją ir paversti ją kultūrinės atminties

dalimi“ nerealizuojamas nurodytuose studijų dalykuose, taigi socialinių gebėjimų nėra. Prie asmeninių gebėjimų priskirtas SR12, tačiau jo antroji dalis („vykdyti tarpkultūrinę komunikaciją“) taip pat neugdoma studijų dalykuose.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai pagrįsti akademiniais ir (ar) profesiniais reikalavimais, visuomenės ir darbo rinkos poreikiais.

Programos tikslas ir studijų rezultatai pagrįsti aktualiais akademiniais ir profesiniais reikalavimais, visuomenės ir darbo rinkos poreikiais. Tikslo ir studijų rezultatų pagrįstumą visuomenės ir darbo rinkos poreikiais patvirtino ir susitikimo su socialiniais partneriais metu gauta autentiška informacija. Programos rengėjų grupė ir socialiniai partneriai ypač akcentavo apraše pateiktą mintį, jog mokytojai nesijaučia socialiai saugūs, nes (ypač mažesnėse mokyklose) yra nepakankamas vieno mokomojo dalyko pamokų krūvis. Mokytojai akcentuoja, jog galimybė dėstyti kelis mokomuosius dalykus jiems galėtų garantuoti pakankamą pedagoginio darbo krūvį. Todėl istorijos ir geografijos mokytojo kvalifikaciją turintys mokytojai ne tik galimai turėtų geresnę galimybę užsitikrinti pakankamą pedagoginio darbo krūvį, tačiau būtų įgiję ir platesnes bei gilesnes kompetencijas, kurios sąlygotų efektyvesnę pagalbą mokiniams, siekiant valstybiniuose dokumentuose numatytų mokinių ugdymo(si) tikslų įgyvendinimo.

Verta pažymėti, kad naujoji studijų programa atitiktų Lietuvos valstybinės švietimo strategijos 2013–2022 m., Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo, Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ nuostatas. Pavyzdžiui, Lietuvos valstybinės švietimo strategijos 2013–2022 m. projekte teigiama, kad viena iš siekiamybių yra išplėtoti aukštos kokybės, naujausias žinias, integruojančias švietimo ir ugdymo kryptių studijas, kurios suteiktų absolventams platų kultūrinį akiratį ir galimybę mokytis kelis dalykus arba atlikti kelis pedagoginius vaidmenis. Jau patvirtintoje minimoje strategijoje išliko nuostata didinti mokytojų ir dėstytojų profesionalumą, kuri naujoji studijų programa leistų pasiekti per specialistų universalumą.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijų lygį.

Galima teigti, kad programos tikslas atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijų lygį. Studijų rezultatai atitinka studijų rūšies reikalavimą, tačiau diskutuotinas atitikimas pakopos reikalavimams, nes kai kurie studijų rezultatai yra palyginti žemo – žinojimo-taikymo - lygmens (pvz. SR1–4, SR10).

Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje.

Ketinamos vykdyti programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija tarpusavyje pakankamai dera.

Ketinamos vykdyti programos teisės aktų sąrašas galėtų būti praplėstas įtraukiant Istorijos krypties aprašo projektą (2014 m.), kuris tikrai buvo žinomas programos rengėjams. (Jį rengė prof. Juozas Skirius).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Programos tikslas suformuluotas pakankamai aiškiai.
- Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra pakankamai pagrįsti akademiniais ir profesiniais reikalavimais, visuomenės ir darbo rinkos poreikiais.

Silpnybės:

- Programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus visgi reikėtų atidžiai peržiūrėti ir įvertinti, atsižvelgiant į aukščiau pateiktas pastabas.
- Daug techninių netikslumų (pvz.: 1.3. dokumentų sąrašas).

2.2. Programos sandara

Programos sandaros sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus

Ketinos vykdymo studijų programos sandara iš esmės atitinka teisės aktų reikalavimus: 60 kreditų – pedagoginės studijos, 90 kreditų – pagrindinės krypties (geografijos) studijų dalykai, 90 kreditų – gretutinės krypties (istorijos) studijų dalykai. Atkreipiamas dėmesys į programos sandarą. Išanalizavus programos sandarą, kyla neaiškumų, ar programos sandara korektiškai atitinka teisės aktų reikalavimus, kurie numato vieno ar dviejų mokomųjų dalykų universitetines pedagogines studijas. Šios programos atveju galima konstatuoti, kad studijuojami net trijų studijų krypčių dalykai – gamtinės ir visuomeninės geografijos bei istorijos. Parengtame geografijos studijų apraše (projektas) buvo numatyta (jungtinio) gamtinės ir visuomenės geografijos bakalauro su gretutinėmis edukologijos studijomis galimybė, tačiau ne mažesnė nei 180 kreditų apimties dalyko studijos tam, kad įgytum geografijos bakalauro laipsnį, o pagal galiojantį geografijos studijų reglamentą (Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. vasario 2 d. įsakymas Nr ISAK-159 „Dėl švietimo ir mokslo ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. ISAK-1158 „Dėl studijų krypčių reglamentų aprašų patvirtinimo“ pakeitimo“, Žin., 2005-02-11, Nr. 20-642) - ne mažesnė nei 140 kreditų apimties dalyko studijos (žr. 4 punktą) tam, kad įgytum geografijos bakalauro laipsnį. Todėl programoje numatytos studijos galimos tik siekiant įgyti geografijos pedagogo (ne geografo) kvalifikaciją. Tokiu būdu programoje pateikta nuostata, kad absolventai „galės dirbti [...] gamtos apsaugos, teritorinio planavimo ir valdymo įstaigose, turizmo įmonėse“ (aprašo 8 dalis) kelia abejonių dėl atitikimo programos turiniui.

Dalykų (modulių) turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą

Dalykų turinys iš esmės atitinka studijų rūšį ir pakopą. Verta pastebėti, kad rengiant labai plačią, integruotą dalyko kvalifikaciją įgyjančius specialistus būtina ir studijas organizuoti atitinkamai, studijų programoje numatant sąlyčio, integralius dalykus, mažiau dėmesio skirti siaurai specializuotiems, daugiau bendriems, į praktinį taikymą mokytojo darbe orientuotiems dalykams.

Norėtusi atkreipti dėmesį ir į tokį faktą, kad studijų dalykas *Pedagogika* dėstomas tik 4-ąjį semestrą, kai tą patį semestrą studentai atlieka *Pedagogo asistento praktiką*. Ekspertų grupė siūlytų, kad *Pedagogika* turėtų būti studijuojama nors 1 semestru anksčiau.

Dalykų (modulių) turinys ir metodai leidžia pasiekti numatomus studijų rezultatus

Peržiūrėjus pateiktą programos aprašą, pastebėti šie netikslumai:

- SR1 lieka neaišku, ką gebės taikyti praktiškai, nes įvardintos tik žinios, bet ne tai, kur jos galės būti pritaikytos;
- SR4 neaiški formulotė („...vertinti bei kūrybiškai taikyti geografinėje ir edukacinėje aplinkoje vykstančius gamtinius, ekonominius, sociokultūrinius procesus ir reiškinius išryškint jų ypatumus bei tendencijas“), neaišku, kuo iš esmės skiriasi nuo SR1 ir SR2;
- SR7 numatoma, kad gebės atlikti tik geografinius tyrimus, tačiau studijų programoje numatyta archeologijos ir etnografinė praktika; be to, mažas praktiniams užsiėmimams skiriamas laikas rodo, kad gebėjimai bus pakankami tik edukaciniams geografiniams ir istoriniams tyrimams;
- SR11 neaišku, kodėl susijęs tik su istorija, kodėl nekalbama apie teritorinę tapatybę, kurią mokinių tarpe galėtų ugdyti geografo (per praktikas įgyti atitinkamų įgūdžių); susidaro vaizdas, kad į vieną buvo mechaniškai „sumestos“ dvi programos, paliekant patiems studentams atsirinkti, kas ir prie ko, o ne stengiantis sukurti maksimaliai kokybišką vientisą programą;

- Tęsiant to paties SR11 “kurti ir ugdyti bendruomenės istorinę kultūrą, joje tinkamai sureikšminti istoriją ir paversti ją kultūrinės atminties dalimi“, analizę verta atkreipti dėmesį, kad šio rezultato realizavimas neišryškėja nurodytų studijų dalykų turinyje ar metodoose;
 - Taip pat yra ugdymo prasme yra neaiški SR12 antroji dalis („vykdyti tarpkultūrinę komunikaciją“).
Reikėtų atkreipti dėmesį į šias pastabas:
 - Numatyta dėstyti bendrą *Visuomeninę geografiją* ir dar *Regioninę visuomeninę geografiją*, nors dalykų turinys neretai dubliuojasi, kažkodėl išryškėja tendencijos akcentuoti politinę, ūkio šakų ir gyventojų geografiją, o ne lygiai taip pat svarbius kultūrų ar socialinės geografijos dalykus;
 - Į fizinę geografiją orientuotame *Žemynų geografijos* dalyke taip pat kalbama apie regioninius antropogeninius procesus, tačiau visai nėra bendro gamtinės geografijos kurso, tik atskiri gamtinės geografijos dalykai;
 - 7 semestre studijuojama *Lietuvos kultūros istorija* (3 kr.). Ji, manytume, yra perteklinė, nes prieš tai studijuojami dalykai: *Lietuvos istorija (XX a.)*, *Lietuvos istorija (XIX a.)*, *Lietuvos istorija (XVI–XVIII a.)*, *Lietuvos istorija (XI–XV a.)*. Visiems jiems skirta po 6 kreditus. Mažai tikėtina, kad kažką itin naujo studentai sužinos 3 kreditų kurse;
 - Pavadinimas „Bakalauro darbo rengimas“ (6+6 kreditai) koreguotinas į „Bakalauro darbas“. Rengimas nesibaigia gynimu;
 - Bakalauro darbo apraše nurodyta rekomenduojama literatūra tik iš istorijos. Nepaminėta bakalauro darbui reikalinga literatūra iš geografijos dalies;
 - *Etnologijos įvado* apraše nurodyta dėstytojo tikslas (supažindinti, nušviesti, pateikti), bet ne studentų įgyjamos žinios ar gebėjimai. Panašiai yra ir tokiuose dalykuose kaip *Lietuvos istorija XVI–XVIII a.* – „išnagrinėti, palyginti“, *Lietuvos istorija (XIX a.)*, *Lietuvos istorija (XX a.)* – „nagrinėti, atskleisti“, *Lietuvos kultūros istorija* – „parodyti kaitą“;
 - *Europos proistorės* apraše nurodyta per daug pagrindinės literatūros (7 knygos), tas pats *Geomorfologija su geologijos pagrindais*, *Hidrologija ir vandenynų geografija* (16 knygų), *Kraštotyra ir turizmas* (17), *Lietuvos istorija (XI–XV a.)* (10), *Lietuvos istorija (XVI–XVIII a.)* (9), *Lietuvos istorija (XIX a.)* (10), *Lietuvos istorija (XX a.)* (12), *Lietuvos kultūros istorija* – 3 kreditai (10), *Modernioji XIX a. pasaulio istorija* (10 knygų, iš jų 6 vokiečių ir rusų kalbomis). Ar studentai gebės perskaityti literatūrą užsienio kalbomis, ar, kaip buvo minėta susitikime, turės vadovautis dėstytojo vertimu ir konspektais? *Pedagogika (didaktika ir hodegetika)* (15), *Pedagogo asistento praktika* (13), *Pedagoginė praktika globojant mentoriui* (12), *Savarankiška pedagoginė praktika* (14), *Topografija ir kartografija* (13), *Ugdymo sistemas* – 3 kreditai (18), *Sveikatos ugdymas* – 3 kreditai (9).
- Programos studentai neskatinami gilinti užsienio kalbos žinių. Be to, dalykų aprašuose, pateiktuose literatūros sąrašuose literatūra anglų ar vokiečių kalba minima minimaliai. Užsienio kalbos nemokėjimas nesudarys studentams prielaidų nei „vykdyti tarpkultūrinės komunikacijos“, nei „mokyti visą gyvenimą“.

Programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti

Programos apimtis yra pakankama pedagogo kvalifikacijai įgyti. Specialybės kompetencijos kelia šiek tiek abejonių, nes mažai laiko skiriama geoinformacinių technologijų taikymui (per 16 val. paskaitų ir 16 val. pratybų galima tik sužinoti, kas tai yra, tačiau neįmanoma išsiugdyti minimalių įgūdžių). Taip pat kai kurių dalykų mokymui naudojami modernūs prietaisai (GPS ir pan.), tačiau modernių technologijų taikymui dėmesio skiriama minimaliai, taip pat labai mažai laiko (16 val. paskaitų ir 16 val. pratybų) skiriama tyrimų metodologijoms ir tai tik geografinėms (nesuprantama, kaip galima vykti į archeologijos praktiką neturint minimalių žinių apie tyrimo metodus, jau nekalbant apie tai, kad istorikams taip pat būtina bent šiek tiek išmanyti ir apie kitus istorikų naudojamus metodus), kai tuo tarpu mokymo procese šiuolaikinėje mokykloje labai svarbų vaidmenį vaidina būtent žinių pritaikymo galimybių parodymas, lauko tyrimai su

mokiniais. Programoje dominuoja tradicinis, konservatyvus studijų modelis, kuris dėl labai nedidelio valandų skaičiaus gali suteikti tik paviršutiniškų žinių, todėl, siekiant geros studijų kokybės, būtų svarbu ieškoti integralaus, holistinę pasaulėžiūrą atitinkančio modelio, kuris per gana trumpą studijų laiką suteiktų vienas kitą papildančių žinių ir įgūdžių.

Programos turinys atitinka naujausius mokslo, meno ir technologijų pasiekimus

Programos turinys iš esmės atitinka naujausius mokslo, meno ir technologijų pasiekimus. Vis tik studentams bus sudėtinga susipažinti su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais neplėtojant komunikacinės kompetencijos užsienio (anglų ar vokiečių) kalbų srityje.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus.
- Dalykų turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą.
- Programos apimtis yra iš esmės pakankama studijų rezultatams pasiekti.

Silpnybės:

- Studijų rezultatai įvardinti gana paviršutiniškai, kai kur trūksta logikos, todėl sunku vertinti dalykų atitikimą jiems.
- Nėra aiškiai suformuluotų dalyko studijų principų, logikos ir uždavinių (pvz., geografijos studijose visuomeninės geografijos krypties dalykai turi tendenciją dubliuoti vienas kitą arba likti neišdėstyti).
- Programos studentai neskatinami gilinti užsienio kalbos žinių.

2.3. Personalas

Personalo sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus:

Numatyta, kad programą realizuos 39 dėstytojai, iš kurių 9 profesoriai, 21 docentas, 8 lektoriai (iš kurių 3 turi daktaro mokslo laipsnį) ir 1 asistentas. Programos apraše ir jo prieduose pateikta informacija leidžia teigti, kad bus pilnai užtikrinami teisės aktuose numatyti reikalavimai pedagoginiam personalui. Šį faktą taip pat patvirtino susitikimo metu dalyvavę LEU įvairių grupių personalo atstovai ir socialiniai partneriai. Programos dėstytojų akademinio išsilavinimo lygis ir įvairios mokslinės veiklos kryptys, praktinė, pedagoginė veikla ir dėstytojų patirtis, nuostata taikyti veiksmingesnius mokymo metodus, mokslo ir edukacinės veiklos produktyvumas, gebėjimas tinkamai patarti studentams leis pasiekti išsikeltus programos tikslus ir rezultatus.

Numatomų dėstytojų kvalifikacija ir skaičius yra tinkami numatomiems studijų rezultatams pasiekti

Pedagogų rengimo reglamente nurodyta, kad ne mažiau kaip pusę studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti dėstytojai, turintys mokslo laipsnį. Šioje programoje mokslo daktarų yra daug didesnis procentas. Todėl galima teigti, kad numatomų dėstytojų kvalifikacija ir skaičius visiškai tinkama numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Numatomo programos personalo vykdomi moksliniai tyrimai (meninė veikla), tiesiogiai susiję su analizuojama programa

Dauguma programos dėstytojų yra aktyvūs mokslininkai, atliekantys mokslinius tyrimus, užsiimančius mokslo taikomąja veikla ir publikuojantys savo mokslinės veiklos rezultatus. Vizito metu ekspertai galėjo susipažinti su programos dėstytojų parengtais mokslo ir metodiniais darbais.

Nors programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus, ekspertų grupei norėtusi pateikti keletą pastabų:

- Algis Bitautas vadovaus Pedagogų asistento praktikai, nors pats neturi didesnės pedagogų praktikos dirbti mokykloje (nepilni 2 metai), nes tik 2012 m. baigė magistro studijas (žr. Priedas 2, p. 342), o nuo 2013 m. mokosi doktorantūroje.
- Mag. Lekt. Gintaras Brazauskas dėstys Gamtinių/socialinių geografinių tyrimų metodiką, tačiau nepaskelbęs nė vieno straipsnio ar skaitės pranešimą konferencijoje nurodyta tema.
- Artūras Grickevičius skaitys *Lietuvos kultūros istoriją*, nors visos publikacijos iš Bažnyčios istorijos.
- Neaišku, kodėl *Antikos istoriją* skaitys 2 dėstytojai: T. Aleknienė ir R. Juzefovičius. Pastarasis neturi mokslo ir metodinių publikacijų iš *Antikos istorijos*.
- V. Rimienė dėstys *Raidos ir edukacinę psichologiją*, tačiau mokslinių darbų šia tema neturi.
- Ne visi dėstytojai aktyviai atlieka mokslinius tyrimus. Pvz., A. Malonaitis, V. Rimienė (nedalyvauja užsienio konferencijose, kas privalu psychologams).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Personalas atitinka teisės aktų reikalavimus.
- Dėstytojų kvalifikacija ir skaičius yra iš esmės tinkami studijų rezultatams pasiekti.

Silpnybės:

- Ne visų dėstytojų vykdomi moksliniai tyrimai tiesiogiai susiję su analizuojama programa.

2.4. Materialieji ištekliai

Materialiųjų išteklių sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Numatytos patalpos studijoms yra tinkamos ir jų pakanka

Programos realizavimui patalpų ir kitų išteklių fakultetas turi pakankamai. Patalpų įranga ir materialinė bazė yra tinkama ir moderni. Auditorijos aprūpintos šiuolaikine vaizdo ir garso technika, taip pat atitinka higienos ir darbo saugos reikalavimus.

Numatyta įranga studijoms (laboratorinė, kompiuterinė, reikmenys) tinkama ir jos pakanka

Ekspertų vizito metu įsitikinta, kad studijoms numatyta įranga: tiek laboratorijos, tiek informacinių technologijų bazė (kompiuterinėse klasėse vietų yra daug – 50+15+12) ir kiti reikmenys yra pritaikyti, tinkami ir pakankami ketinamos vykdyti programos realizavimui. Tačiau aprašas iš esmės akcentuoja geografijos studijoms reikalingos įrangos aprašymą. Nėra aišku, kokia įranga reikalinga istorijos dalykų ugdymo blokui. Taip pat nėra aišku, kiek studentai aprūpinami reikalinga specialia programine įranga (pvz. ArcGIS) jų asmeniniam darbui.

Aukštosios mokyklos numatoma bazė praktikoms yra tinkama

Ilgametė pedagoginių praktikų mokyklose patirtis ir turimi kontaktai sudaro pakankamas sąlygas atlikti programoje numatomą praktiką, tačiau būtų svarbu numatyti ir pedagogines praktikas, susijusias su neformaliu ugdymu, aplinkos pažinimu ir pan. (pvz. mokinių kelionių, stovyklų organizavimas ir kt.), kuriose būtų įgyjama tų įgūdžių, kurių reikia geografijos ir istorijos mokytojams organizuojant projektinę veiklą ir pan. Mokomajai geografinei lauko praktikai atlikti turima stacionari bazė ir numatyti punktai, archeologijos ir etnologijos praktikoms tai dėl

suprantamų priešasčių nenumatyta, tačiau svarbu, kad studentai būtų aprūpinami praktikai vykdyti reikalingomis priemonėmis ir įranga.

Fakultetas turi visą eilę aktyvių ir kompetentingų socialinių partnerių, kurie noriai bendradarbiauja su universitetu ir fakultetu. Tai buvo paliudyta susitikimo su programos vertinimo ekspertų grupe metu.

Metodiniai ištekliai (vadovėliai, knygos, periodika, duomenų bazės) yra tinkami, pakankami ir prieinami

Analizuojant programos metodinius išteklius, reikia pažymėti, kad programa aprūpinta mokomosiomis metodinėmis priemonėmis ir vadovėliais. Pažymėtina, kad gausius ketinamos dėstyti programos mokomuosius išteklius yra sukaupusi LEU biblioteka, nes universitetas turi ilgametę edukologijos studijų vykdymo patirtį. Universiteto Centrinės bibliotekos skaitykloje studentai turi galimybę rinkti informaciją iš įvairiausių šaltinių. Ypač svarbu, kad bibliotekoje studentai ir dėstytojai gali naudotis prenumeruojamomis ir testuojamomis duomenų bazėmis. Taip pat reikėtų pažymėti, kad ilgalaikė istorinė tradicija, sistemingos parodos ir aukštos kvalifikacijos kolektyvas kuria tik šiai bibliotekai būdingą savitą atmosferą.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Patalpų įranga ir visa materialinė bazė bei infrastruktūra yra tinkamos studijų programai vykdyti.
- Moderni, funkcionali įranga užtikrina studentams šios programos kokybišką vykdymą.
- Funkcionali ir turinti gausius literatūros fondus biblioteka leidžia studentams susipažinti su įvairia studijoms reikalinga informacine medžiaga.
- Programa labai gerai aprūpinta šiai programai tinkamomis metodinėmis priemonėmis ir kitais šaltiniais.

Silpnybės:

- Kyla klausimas, ar studentai yra mokomi naudotis prenumeruojamomis ir testuojamomis duomenų bazėmis.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studijų eigos ir jos vertinimo sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Priėmimo į studijas reikalavimai yra pagrįsti

Priėmimo į studijas reikalavimai yra visiškai pagrįsti.

Numatomi taikyti studijų metodai tinkami studijų rezultatams pasiekti

Studijų metodų, ketinamų naudoti studijų proceso metu, aprašymas pasižymi metodų įvairove ir išsamiu jų detalizavimu. Tarp metodų minimas probleminis mokymas, probleminis mokymasis, probleminis dėstymas ir pan. Tai pažangūs, dinamiški metodai, liudijantys apie platų programos dėstytojų dėstymo metodų repertuarą.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams įvertinti

Studentų rezultatai vertinami remiantis LR Švietimo ir mokslo ministro įsakyme „Dėl studijų rezultatų vertinimo sistemos patvirtinimo“ patvirtinta „Studijų rezultatų vertinimo sistema“ (2008 08 24 Nr. ISAK-2194) bei ŠMM 2009 m. sausio 5 d. įsakymu NR. ISAK-16 sudarytos darbo grupės parengtomis „Rekomendacijomis studijų rezultatų vertinimui tobulinti“. Ketinamos vykdyti studijų programos dalyko studijų rezultatai (žinios, supratimas, gebėjimai) vertinami dešimties balų kriterine vertinimo sistema, paremta tokiais studijų rezultatų vertinimo principais:

pagrįstumas, patikimumas, aiškumas, naudingumas ir nešališkumas. Studijų rezultatų vertinimas susideda iš žinių, supratimo ir gebėjimų vertinimo. Galima teigti, kad studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški ir tinkama studijų rezultatams įvertinti, tačiau apie sistemos viešumą programos apraše neminima. Programos autoriai neįvardino, kaip yra viešinama informacija apie vertinimo kriterijus.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Priėmimo į studijas reikalavimai yra pagrįsti.
- Numatomi taikyti studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti.
- Studijų pasiekimų vertimo sistema yra aiški ir tinkama studijų rezultatams įvertinti.

Silpnybės:

- Neįvardinta, kaip yra viešinama informacija apie vertinimo kriterijus.
- Programos modulių aprašuose pateikti vertinimo kriterijai turėtų būti formuluojami oficialia dokumentų, priimtų universitete kalba. Reikėtų vengti buitinės leksikos, tokių interpretacijų kaip „nusako“ ir panašiai.

2.6. Programos vadyba

Programos vadybos sritis įvertinama pagal šiuos kriterijus:

Aiškiai paskirstyta atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą

Pateiktoje vertinti studijų programoje atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą paskirstyta labai aiškiai. Galima konstatuoti, kad atsakomybių pasiskirstymas už programos vadybą yra pakopinis (realizuojamas per įvairius universiteto lygmenis) ir pristatytas detalai.

Į programos vertinimo ir tobulinimo procesus įtraukiami socialiniai dalininkai

Į vertinimo ir tobulinimo procesus išorės socialiniai dalininkai įtraukiami. Nurodyta, kad:

- a) „Dekanui *Geografijos ir istorijos pedagogikos* studijų programą organizuoti ir koordinuoti padės dekanatas. Jį sudaro dekanas, prodekanai, katedrų (centrų) vedėjai ir **fakulteto studentų atstovybės atstovas**“, taigi dalyvauja tik vienas soc. dalininkų atstovas.
- b) „Programos vykdymo kokybės užtikrinimas vyks keliais lygmenimis. Pirma, už studijų programos turinį, turinio nuolatinę kokybę ir programos tikslų įgyvendinimą atsakys dekanas įsakymu sudarytas ketinamos vykdyti studijų programos Komitetas. (...) Antra, už studijų programos administravimo kokybę atsakingas GMT fakulteto dekanas“. Komitetą sudaro 7 nariai, iš kurių tik 1 „socialinis partneris“ – darbdavių atstovas.

Ekspertų nuomone, būtų efektyvu įtraukti išorės socialinius dalininkus į įvairias studijų programos kokybės užtikrinimo veiklas.

Numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos.

Tiek iš programos aprašo, tiek iš ekspertų vizito metu gautos informacijos galima daryti išvadas, kad programos kokybei užtikrinti suplanuojamos priemonės yra tinkamos ir bus taikomos remiantis universiteto vidiniais kokybės užtikrinimo reikalavimais bei programos vykdytojų ilgamete studijų organizavimo patirtimi. Nors ekspertų vizito metu paaiškėjo kaip bus tobulinama programa, programos apraše tai nepakankamai aiškiai aprašyta. Pavyzdžiui, nurodyta, kad:

- a) „Labai svarbus studijų programos administravimo kokybės užtikrinimo būdas – reguliariai vykstantys dekanato ir katedrų vedėjų pasitarimai. Juose aptariamos pačios svarbiausios priemonės studijų programų administravimui tobulinti bei jo trūkumams šalinti“ – tačiau

kaip gaunami duomenys apie trūkumus ir kokios taikomos priemonės jiems šalinti, apraše nenurodyta.

- b) „Dėstytojams atestuojantis bei dalyvaujant konkurse pedagoginėms pareigoms užimti vykdomos anoniminės studentų apklausos, kaip jie vertina dėstytojo darbo ir jo dėstomų studijų dalykų kokybę. Kai kurie dėstytojai patys anketuoja studentus, siekdami sužinoti jų kritines pastabas ir pasiūlymus” – apraše lieka neaišku, ar yra studentų apklausos apie dalyko studijų kokybę sistema, ar apklausos priemonės taikomos reguliariai.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Pateiktoje vertinti studijų programoje atsakomybė už programos įgyvendinimą ir priežiūrą, sprendimų priėmimą paskirstyta labai aiškiai.
- Į vertinimo ir tobulinimo procesus išorės socialiniai dalininkai įtraukiami.

Silpnybės:

- Vidinio kokybės užtikrinimo priemonės apraše pateiktos nepakankamai aiškiai. Neaišku, kuo remiantis/kokiais duomenimis bus tobulinama, atnaujinama studijų programa.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Patikslinti programos rezultatų apibrėžtis, atsižvelgiant į vertinime pateiktas pastabas.
- 3.2. Vengti dalykų dubliavimo.
- 3.3. Vengti būtines leksikos apibrėžiant studijų rezultatus.
- 3.4. Atkreipti dėmesį į komunikacinės kompetencijos ugdymą užsienio kalba.
- 3.5. Programos modulių aprašuose vadovautis programos tikslu, pateikti vertinimo kriterijai turėtų būti formuluojami oficialia dokumentų, priimtų universitete, kalba.
- 3.6. Apraše aiškiai pateikti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės, kuriomis remiantis bus tobulinama, atnaujinama studijų programa.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Lietuvos edukologijos universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Geografijos ir istorijos pedagogika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	4
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	18

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Nijolė Čiučiulkienė

Grupės nariai: prof. dr. Dovilė Krupickaitė

prof. dr. Rita Regina Trimonienė

dr. Nora Pileičikienė